

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปประเด็นตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. การเขียนสะกดคำ
4. แบบฝึกทักษะ
5. การหาคุณภาพ
  - 5.1 การหาประสิทธิภาพ
  - 5.2 การหาดัชนีประสิทธิผล
6. ความพึงพอใจ
7. บริบทของโรงเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามลำดับดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 37)

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ

เป็นพลโลก ชิดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาดลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมี โอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธและการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.5 ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมี คุณธรรม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ดังนี้

5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

5.3 มีวินัย

5.4 ใฝ่เรียนรู้

5.5 อยู่อย่างพอเพียง

5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

5.7 รักความเป็นไทย

5.8 มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้ สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

6. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุ ปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 9)

6.1 ภาษาไทย

6.2 คณิตศาสตร์

6.3 วิทยาศาสตร์

6.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

6.6 ศิลปะ

6.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

6.8 ภาษาต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์

การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการทำงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 37)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย 5 สาระคือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา และ วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งแต่ละสาระจะต้องฝึกฝนจนเกิดความคล่องและชำนาญเพื่อนำไปใช้และพัฒนาในชีวิตประจำวันสำหรับการวิจัย ในครั้งนี้ใช้สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ดังตาราง

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.3	1. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	<ul style="list-style-type: none"> - การสะกดคำ การแจกถูก และการอ่านเป็นคำมาตรา ตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา -การผันอักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ -คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ -คำที่มีอักษรนำ -คำที่ประวิสรรชนีย์และคำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ -คำที่มี ฤ ฎ คำที่ใช้ บัน บรร -คำที่ใช้ รร -คำที่มีตัวการันต์ -ความหมายของคำ
	2. ระบุนิคมและหน้าที่ของคำในประโยค	ชนิดของคำ ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - คำนาม - คำสรรพนาม - คำกริยา
	3. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำ	การใช้พจนานุกรม
	4. แต่งประโยคต่างๆ	การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสาร ได้แก่

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- ประโยคบอกเล่า - ประโยคปฏิเสธ - ประโยคคำถาม - ประโยคขอร้อง - ประโยคคำสั่ง
	5. แต่งคำคล้องจอง และคำขวัญ	- คำคล้องจอง - คำขวัญ
	6. เลือกใช้ภาษาไทย มาตรฐานและภาษา ถิ่นได้เหมาะสมกับ กาลเทศะ	- ภาษาไทยมาตรฐาน - ภาษาถิ่น

สรุป การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สาระที่ 2 การเขียน และสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ มาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะ เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด มาตราตัวสะกดแม่ กน กก กค และ มาตราแม่ กบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทักษะการเขียนมีความจำเป็นที่ครูจะต้องฝึกฝนให้นักเรียนได้ปฏิบัติบ่อยๆจะทำให้นักเรียนเขียนได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

จะต้องอาศัยหลักจิตวิทยาเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

กรณีการ พวงเกษม (2535 : 35-37) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาในการจัดการเรียน

การสอนภาษาไทยประกอบด้วย

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual different) ในการจัดการเรียนการสอน

ภาษาไทย ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะนอกจากการใช้ภาษาของเด็กจะแตกต่างกันแล้ว ยังมีสภาพแวดล้อมของเด็กมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเรียนภาษา เพราะเด็กบางคนเติบโตมาในกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ในการดำรงชีวิตประจำวัน เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันความสามารถในการรับรู้แตกต่างกัน การสอนภาษาไทยควรจะได้รับ การทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อน การสอนโดยการแบ่งกลุ่ม เด็กกลุ่มเก่งและเด็กอ่อนไว้ด้วยกัน เพื่อให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน และเด็กอ่อนได้ดูแบบอย่างเด็กเก่ง

2. ความพร้อม (Readiness) ความพร้อมคือสภาพการเจริญเติบโตของร่างกาย ความรู้สึกพื้นฐานและความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนได้ ซึ่งองค์ประกอบของความพร้อมของเด็กมีหลายประการ ได้แก่

2.1 วุฒิภาวะ (Maturation) ความพร้อมที่จะรับรู้เรื่องราวต่างๆตามอายุของเขา เด็กยังมีอายุมากขึ้นความพร้อมที่จะรับรู้ก็มากขึ้น

2.2 ประสบการณ์เดิม (Experience) ประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่ก่อนที่จะรับรู้สิ่งที่ครูให้ใหม่ ถ้าประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่ได้รวดเร็ว

2.3 ความสัมพันธ์ของบทเรียนเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก หมายถึง จัดบทเรียนที่เป็นธรรมชาติสัมพันธ์ความสนใจเด็ก เด็กจะรับรู้เร็วขึ้น

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) การเรียนรู้คือความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งมีผลมาจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลจากความเจริญงอกงามของบุคคล ทั้งในด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญา บุคคลจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

4. เป้าหมายของการเรียนรู้ (Purposeful Learning) การตั้งเป้าหมายของครูก่อนสอน จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นการกระตุ้นความสนใจให้มากขึ้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในบทเรียน วิธีที่ดีที่สุดอีกประการหนึ่งคือ ให้นักเรียนช่วยกันตั้งเป้าหมายในการเขียนของแต่ละเรื่องไว้

5. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of exercise) การฝึกหัดบ่อยๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ผลเร็วขึ้น ธอร์น ไคล์ ให้ความเห็นว่า การกระทำซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหาดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาการเรียนการอ่าน ถ้าทำได้บ่อยๆความชำนาญก็จะเกิดขึ้น เขียนคำผัดน้อยลงออกเสียงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. การเรียนด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing) การได้ทำกิจกรรมจะเกิดการเรียนรู้ เพราะมีประสบการณ์ตรง

7. กฎแห่งผล (Law of effect) ทอร์น ไดค์ (Thorndike. 1960 : 124-135) ได้กล่าวว่า ผลแห่งการเกิดปฏิกิริยาตอบสนองใดเป็นที่พอใจบุคคลย่อมทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีกหากเชื่อตามกฎนี้การเมื่อนำมาใช้ในการเรียนส่วนใหญ่ย่อมเกิดจากวิธีสอนและการจัดกิจกรรมไม่สบอารมณ์ของผู้เรียนนั่นคือเด็กไม่พอใจเรียนภาษาไทย ทำให้เกิดความบกพร่องทางแก้ปัญหาอย่างหนึ่งคือการตรวจผลงานของนักเรียนให้นักเรียนได้รู้ผลกระทบบของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

8. กฎการนำไปใช้ (Law of use disuse) การเรียนรู้จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อนำความรู้ไปใช้ วิชาภาษาไทยเป็นทักษะความแน่นในเนื้อหา

9. กฎแห่งแรงจูงใจ (Law of motivation) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยมาก เพราะนักเรียนต่างคิดว่าเป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้วใช้ประจำ ดังนั้นการสอนที่จะให้ผลต้องอาศัยแรงจูงใจ เป็นสำคัญทำให้เกิดการเรียนรู้คือ

9.1 บุคลิกของครู

9.2 วิธีสอน

9.3 ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน

9.4 การยกย่องชมเชยหรือตำหนิ

9.5 สื่อการเรียน

9.6 การได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

9.7 การได้มีโอกาสเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่บุคคล

9.8 การได้มีโอกาสได้รับการเผยแพร่

10. การส่งเสริมกำลังใจ (Reinforcement) การส่งเสริมกำลังใจเป็นการทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อทำอะไรถูกต้องเหมาะสมแล้วได้รับคำชมเชย การเสริมสร้างกำลังใจทำได้ด้วยการยกย่องชมเชย การให้รางวัล การให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมและสนับสนุนให้ทำ เมื่อทราบว่านักเรียนมีความสามารถในการเรียนภาษาไทย วรณี โสมประยูร (2542 : 193-195) ได้กล่าวถึงหลักการสอนภาษาไทยในระดับ ประถมศึกษา มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. ในการสอนภาษาไทยควรนำจุดประสงค์ทั่วไปสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มีการเรียนการสอน เพราะจุดประสงค์ทั่วไปเป็นจุดประสงค์หลักที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตลอดเวลาที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่เด็ก

2. การสอนภาษาไทยควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งมี 3 ลักษณะดังนี้

2.1 ความพร้อมในการเรียนซึ่งจัดว่าเป็นความพร้อมก่อนเริ่มเรียน

2.2 ความพร้อมก่อนเริ่มวิชา ซึ่งจัดว่าเป็นความพร้อมก่อนที่จะเริ่มต้นวิชาภาษาไทยโดยเฉพาะ เช่น เด็กควรมีความพร้อมทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นต้น

2.3 ความพร้อมก่อนเริ่มบทใหม่

3. เนื่องจากทักษะทางภาษาซึ่งได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด แต่ละทักษะต่างก็มีการพัฒนาที่เชื่อมโยงกัน และมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษามุ่งที่จะพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นประการสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรเน้นวิธีฝึกทักษะมากกว่าการเรียนรู้หลักภาษาไทย

4. การสอนภาษาไทยควรเน้นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน โดยอาศัยหลักบูรณาการเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง

5. การสอนภาษาไทยควรสอนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์อื่น

6. การสอนภาษาไทยควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนหลายๆ เนื่องจาก การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาเน้นการฝึกทักษะ ซึ่งทักษะที่เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกฝนและใช้สื่อประกอบ

7. ต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาเองเสมอ

8. ควรสอดแทรกคุณธรรม และให้รู้จักการทำงานร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ควรใช้วิธีสอนหลายๆวิธี ผสมผสานกันตามรูปแบบที่เหมาะสม รวมทั้งควรคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็กด้วย

10. ครูจะต้องรักและศรัทธาคอภาษาไทย เพราะบุคลิกลักษณะของครูจะสะท้อนให้เด็ก ได้เห็นและรู้สึกรักและศรัทธาวิชาภาษาไทยตามไปด้วย

11. ในการสอนเนื้อหา ควรใช้หลักการเลือกเนื้อหาหรือทักษะ ดังนี้

11.1 ควรสอนเรื่องที่ย้ายไปสู่เรื่องที่ยาก

11.2 ควรสอนเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่เรื่องที่ไกลตัว

11.3 ควรสอนเรื่องที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม

11.4 ควรสอนเรื่องที่ต้องรับผิดชอบน้อยไปสู่เรื่องที่ต้องรับผิดชอบมาก

11.5 ควรสอนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมไปสู่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

ประสบการณ์ใหม่

12. เนื่องจากภาษาไทยเป็นวิชาประเภททักษะ และมีกระบวนการเรียนแตกต่างจากวิชาอื่น ในการวัดผลจำเป็นต้องวัดทักษะทั้งสี่ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ โดยครูควรใช้วิธีวัดหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การสอนภาษาไทยจะบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมี การวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า แล้วปฏิบัติตามแผนการสอนนั้นอย่างเหมาะสม

กันยา สุวรรณแสง (2544 : 175) กล่าวถึง จิตวิทยาที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาโดยเฉพาะ และมีประโยชน์ต่อการศึกษามากที่สุด เนื้อหาวิชาเป็นจิตวิทยาที่เน้นเรื่องการสอนเด็กและการเรียนรู้ (Learning) ได้แก่ทฤษฎีการเชื่อมโยง

สุภาพร คำนุ่น (2555 : 15) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องอาศัยหลักจิตวิทยามาเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมกระบวนการเรียนรู้ เป้าหมายการเรียนรู้ การเรียนรู้โดยการฝึกฝน การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง กฎแห่งผล กฎแห่งการนำไปใช้ กฎแห่งแรงจูงใจ และการส่งเสริมกำลังใจ

สรุปได้ว่าในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยต้องคำนึงถึงเรื่องความพร้อมพร้อมก่อนเริ่มเรียน ในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควรสอนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์อื่นสอนให้สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง รู้จักทำงานร่วมกัน การใช้วิธีการสอนหลายวิธีและการวัดผลควรใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมงานของครูมีความจำเป็นครูจะต้องมีการวางแผนอย่างมีระบบ จึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และนำสื่อวัตกรรมการต่างๆ มาประกอบการเรียนการสอนก็จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความหมายของแผนการเรียนรู้ มีผู้ให้ความหมายของแผนการเรียนรู้หลายท่าน ดังนี้ วัตเนนพร ระงับทุกข์ (2542 : 1) ได้ให้ความหมายของแผนการเรียนรู้ไว้ว่าแผนการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้

สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2545 : 5) ได้ให้ความหมาย แผนการสอน คือ การนำวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ที่ต้องทำการสอนตลอดภาคเรียน มาสร้างเป็นแผนกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอนและการวัดผลประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และจุดเน้นของหลักสูตร สภาพผู้เรียนความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น ซึ่งถ้ากล่าวอีกนัยหนึ่ง แผนการสอนคือ การเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า หรือบันทึกการสอนการเขียนแผนการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2545 : 15) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ (Learning plan) ว่าหมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด แผนการจัดการเรียนรู้มี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับหน่วยการเรียนรู้ (Unit plan) และระดับบทเรียน (Lesson plan)

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 21) ให้ความหมายของแผนการเรียนรู้ กล่าวคือ เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและการวัดประเมินผล ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สวัสดิ์ สุขโสม (2551 : 32) ให้ความหมายว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การเตรียมการสอนอย่างมีระบบเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า เป็นเครื่องมืออันสำคัญ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551 : 280) อธิบายว่าแผนการสอนคือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

เรืองยศ ศิริเสาร์ (2553 : 23) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนกำหนดรูปแบบของบทเรียนแต่ละเรื่อง ซึ่งจะเป็นแนวในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแก่ครูให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ความคิดรวบยอด เนื้อหาและการวัดผลประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

กัลยา โพธาราม (2555 : 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแนวดำเนินการที่จัดเตรียมไว้สำหรับการสอนเป็นการ

เตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลผู้เรียน

ธนกฤต มะธุเสน (2556 : 65) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็น การเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แผนการเรียนรู้ คือ แผนการหรือโครงการที่ครูวางแผนไว้ล่วงหน้า สำหรับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำเนื้อหาสาระที่จะต้องสอนตลอดปีมาสร้างเป็น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายคาบหรือรายชั่วโมง มีส่วนสำคัญประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความสำคัญของการทำแผนการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 2) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้าเป็นการนำเทคนิค วิธีการ สอน วิธีสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีและจิตวิทยาการเรียนการสอนผสมผสานประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียน การสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทนนำไปใช้ปฏิบัติการ สอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลทางการสอนและการวัดผลประเมินผลที่จะเป็น ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนที่สามารถนำไปเสนอผลงาน ทางวิชาการ

วิมลรัตน์ สุนทร โรจน์ (2545 ก : 289) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการ เรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนจะสอนด้วยความ คด่องแคล่ว เป็น ไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่าง ไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินการ ไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนเตรียมอย่างมีแผนมีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ ความคิดเกิดเจตคติและเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดหมาย

4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผนเนื่องจากในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอนรวมทั้งการจัดเวลา สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้โดยสะดวกและง่ายดายขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบ และปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จ ได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวน หรือการออกข้อทดสอบ เพื่อวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้เป็นแนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีที่จำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้ และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอน และต่อวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจ คือ ความมั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอนย่อมสอนด้วยความกระฉ่างแจ้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอน และต่อวิชาที่เรียน

สุกจิตร กงสุวรรณ (2550 : 29) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญ คือ ทำให้มีการ วางแผนวิธีการสอน วิธีการเรียน ทำให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจ สอนได้ตามเป้าหมายได้ฝึกหาความรู้สะดวกต่อผู้มาสอนแทนและเป็นผลงานทางวิชาการของครูผู้สอน

สำลี รักสุทธี (2551 : 78) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการเรียนรู้ว่า มีความสำคัญดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีวัดผลประเมินผล การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและบูรณาการกับวิชาอื่น
  2. เป็นเครื่องมือของครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น
  3. ผู้สอนใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เสนอแนะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเพื่อนครูที่สอนวิชาอื่น
  4. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทน
  5. เป็นการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครู ที่แสดงว่างานสอนต้องได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะ มีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพด้วยความหมายและความสำคัญข้างต้นพอสรุปเป็นประโยชน์ของแผนการเรียนรู้ได้ดังนี้
    - 5.1 ช่วยให้ครูได้ศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีการสอน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลได้อย่างละเอียด
    - 5.2 ช่วยให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน
    - 5.3 ช่วยให้การสอนของครูมีคุณภาพและเกิดความมั่นใจในการสอนมากขึ้น
    - 5.4 เป็นเอกสารคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนในกรณีที่ไม่สามารถสอนเองได้
    - 5.5 ทำให้ครูวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ
    - 5.6 เป็นแหล่งข้อมูลในการเสนอแนะบุคคลและเป็นผลงานที่อ้างอิงได้
    - 5.7 เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
    - 5.8 เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงความชำนาญการเพื่อเลื่อนระดับได้
- จากความสำคัญของการทำแผนการเรียนรู้ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แผนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือของครูที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นเอกสารสำคัญ เป็นการวางแผนการสอนล่วงหน้า ทำให้ครูเกิดความมั่นใจ เพราะครูได้ศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีการวัดผล ประเมินผลกับสภาพจริงของผู้เรียน โครงสร้างของแผนการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. สาระสำคัญ

สาระสำคัญ หมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหา หลักการ วิธีการที่ต้องการให้

ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่องนั้นแล้ว ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ เจตคติ สาระสำคัญที่เขียนในลักษณะสรุปเนื้อหา เป้าหมายอย่างสั้น ๆ จะเขียนด้วยความเรียงหรือเขียนเป็นข้อ ๆ ก็ได้

หลักการเขียนสาระสำคัญ

1. เขียนด้วยภาษาที่กะทัดรัด สรุปโครงสร้างของเรื่อง
2. เขียนให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหา
3. เขียนเป็นประโยคบอกเล่า
4. เขียนเป็นความเรียงหรือเขียนเป็นข้อ ๆ ก็ได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นว่าต้องให้เกิดอะไรขึ้นกับนักเรียนซึ่งครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และ รวมทั้งการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันแผนการเรียนรู้ที่ดีจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน ในการเขียนจุดประสงค์จะเน้นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งต้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์ทั่วไปให้เห็นอย่างชัดเจนว่าหลังจากเรียนแล้ว ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมที่วัดได้และสังเกตได้เพียงใด คำที่ใช้ในจุดประสงค์เป็นคำกริยา เช่น อ่าน เขียน อธิบาย บอก จำแนก สร้าง เปรียบเทียบ วิพากษ์วิจารณ์สรุป ฯลฯ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ดี

จุดประสงค์ที่ดีควรมีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ

1. พฤติกรรมที่คาดหวังว่าจะเกิดกับผู้เรียน ได้แก่ อาการต่าง ๆ ของผู้เรียนที่สังเกตได้ เช่น อธิบาย บอก ชี้ หยิบ เลือก ตอบ สรุป ทำ เขียน ฟัง ปฏิบัติตาม จับใจความ ฯลฯ
2. สถานการณ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดให้เกิดพฤติกรรม ได้แก่ โอกาสหรือสภาพที่ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น เมื่อกำหนดข้อความให้ เมื่อฟังโฆษณาแล้ว หลังจากฟังนิทานแล้ว หรืออ่านในใจจากบทเรียนแล้ว เป็นต้น
3. เกณฑ์หรือระดับความสามารถของพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมามีขั้นต่ำสุดที่จะยอมรับ ได้ว่าผู้เรียนเกิดความรู้จริง นั่นคือ ผ่านหรือไม่ผ่านจุดประสงค์

4. ลักษณะของจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงผลการเรียนของผู้เรียนอย่างชัดเจนและเป้าหมายเฉพาะบทเรียน

2. ใช้ข้อความที่มีความหมายเดียว สื่อความเข้าใจตรงกัน สังกัด และวัดง่าย
ลักษณะของแผนการเรียนรู้ที่ดี

แผนการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือ กระตุ้นให้กิจกรรมดำเนินไปตามความมุ่งหมาย

2. เป็นแผนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบ มาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. เป็นแผนการเรียนรู้ที่สามารถจัดหาสื่อการเรียนการสอนได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

5. ขั้นตอนการทำแผนการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 139-140) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้ดังนี้

1. เลือกรูปแบบแผนการเรียนรู้ นำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้วมาพิจารณาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2. ตั้งชื่อแผนตามสาระการเรียนรู้

3. กำหนดจำนวนเวลา ระบุระดับชั้น

4. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคที่เลือกไว้เขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา โดยยึดหลักการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ของลินน์ มอริส (Lynn Morris) ที่ว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ต้อง

4.1 บรรยายจุดหมายปลายทาง ไม่ใช่วิธีการ

4.2 สะท้อนถึงทักษะต่าง ๆ ของทักษะที่ดี

4.3 ใช้คำกริยาที่เป็นรูปธรรมและใช้องค์ประกอบ 3 ส่วน ตามรูปแบบของ

โรเบิร์ต เมเจอร์ (Robert mager) คือ

4.3.1 พฤติกรรม (Overall behavior)

4.3.2 สถานการณ์หรือเงื่อนไข (Important condition)

4.3.3 เกณฑ์ (Criterion)

5. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้ว เฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับหัวข้อ
สาระการเรียนรู้ กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้หรือจุดประสงค์ปลายทางตามธรรมชาติวิชา
วิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้

6. สาระการเรียนรู้เป็นเนื้อหาใหม่ของมวลงเนื้อหาที่กำหนดไว้ ที่จำเป็นต้อง
สอน

7. กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายตามเนื้อหานั้น ๆ

8. เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม

9. เลือกสื่ออุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการ
เรียนรู้ที่เลือกมา เช่น รูปภาพ บัตรคำ วีดิทัศน์

10. จัดทำลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงขั้นตอนการสอน
ตามธรรมชาติวิชา ตามจุดประสงค์นำทาง และควรคำนึงถึงการบูรณาการเทคนิคและ
กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เข้าไว้ในแต่ละขั้นตอนด้วย

11. กำหนดการวัดผลประเมินผล โดยระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
ระหว่างเรียนตามจุดประสงค์ย่อย/นำทาง และเกิดหลังการเรียนการสอนเมื่อจบแผนการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้วิธีวัดหลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น ปฏิบัติจริง การทดสอบความรู้ การ
ทำงานกลุ่ม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 12-13) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้
ดังนี้

1. นำหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ทำได้ 2 รูปแบบส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ คือ

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ย่อยรายชั่วโมง

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รวม ไม่แยกเป็นราย

ชั่วโมง ครูต้องนำไปจัดทำเป็นแผนการเรียย่อยลง

2. ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

2.1 ชื่อหน่วยที่ ชื่อหน่วย ชั้นที่สอน และเวลาที่สอน

2.2 หน่วยการเรียนรู้จัดเป็นแผนการสอนย่อย คือ หัวข้อเรื่องการเรียนรู้ จะมี

ที่แผนขึ้นอยู่กับหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนดในสาระการเรียนรู้

2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดมาจากการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4 สาระการเรียนรู้ คือเนื้อหาที่เป็นหัวข้อย่อยที่สอน

2.5 กระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครู และนักเรียนจะต้องปฏิบัติในการเรียนการสอน

2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบ เป็นต้น การวัดและประเมินผลจะ กำหนดเกณฑ์การสังเกตการตรวจผลงาน และพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งเป็นการประเมินจาก สภาพจริง

2.7 สื่อและแหล่งเรียนรู้ จะกำหนดหนังสือประเภทการเรียน สถานที่ที่จะ ศึกษาและวิทยาการเป็นต้น

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 58) ได้ให้ความสำคัญของแผนการสอนว่าแผนการสอน เปรียบได้กับพิมพ์เขียวของวิศวกรหรือสถาปนิกที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมก่อสร้าง วิศวกร หรือสถาปนิกจะขาดมิได้กันใด ผู้เป็นครูก็ขาดแผนการสอนไม่ได้จั้นนั้น ผลดีของการทำ แผนการสอนสรุป ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็น การจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำได้ล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำให้ครูมี ความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย
3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่า การสอนของตนได้เดินทางไปในทางทิศใด หรือ ทราบว่าจะสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ อะไร จะวัด และประเมินผลอย่างไร
4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการจัดการ เรียนรู้ จัดหาและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวง การศึกษา
7. เป็นผลของวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะครูให้สูงขึ้นสามารถเผยแพร่เป็น ตัวอย่างได้

สรุปได้ว่า ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ จะต้องยึดส่วนประกอบที่สำคัญ ต้องคำนึงถึง รูปแบบและรายละเอียดของแผนให้ชัดเจน ได้แก่ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา

กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อจะได้แก้ไข
ข้อบกพร่อง

6. รูปแบบของแผนการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวและการวางแผน
อย่างเป็นระบบ ซึ่งถือว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของ
หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการนำสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ มาใช้
ประกอบการเรียนการสอนก็จะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการจัดทำ
แผนการเรียนรู้มีรูปแบบการจัดทำดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบเรียงหัวข้อ

แผนการจัดการเรียนรู้ชนิดนี้จะเป็นการเรียงรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละ
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ โดยใช้ความเรียง เป็นรูปแบบที่ได้รับความ
นิยมแต่มีข้อจำกัดในกรณีที่รายละเอียดอยู่คนละหน้ากันเนื่องจากยากต่อการมองเห็น
ความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ ตามแบบของอากรณ ใจเที่ยง (2546 : 213) ให้
ความหมายของแผนการเรียนรู้ กล่าวคือ เป็นแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ และการ
วัดประเมินผล ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่
คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแผนการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบเรียงหัวข้อ

แผนการเรียนรู้ที่ _____
กลุ่มสาระการเรียนรู้ _____ ชั้น _____ ภาคเรียนที่ _____
เรื่อง _____ เวลา _____ ชั่วโมง
สอนวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ ชื่อผู้สอน _____

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

_____

2. สาระสำคัญ

_____

3. กระบวนการเรียนรู้

_____

4. สื่อและแหล่งเรียนรู้

---

5. การวัดและประเมินผล

---

6. การจัดการเรียนรู้

6.1 ผลการจัดการเรียนรู้

6.2 ปัญหา/อุปสรรคที่พบจากการเรียนรู้

6.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

(_____)

วัน _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ภาพที่ 1 รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนการเรียนรู้ ผู้สอนมีอิสระในการออกแบบแผนการเรียนรู้ของตนเองซึ่งมีหลายรูปแบบแต่ผู้สอนควรปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ว่าให้ใช้รูปแบบใด ถ้าโรงเรียนไม่กำหนดรูปแบบไว้จึงเลือกรูปแบบที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสม สะดวกต่อการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบของแผนการเรียนรู้ตามที่ต้องการ

การเขียนสะกุดคำ

1. ความหมายของการเขียนสะกุดคำ

นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความหมายของการสะกุดคำ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2545 การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนสะกดคำ โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด การันต์ ได้ถูกต้องตามหลักภาษา

อตุลย์ ภูปลี้ม (2539 : 10 ; อ้างถึงในคารณิ โปธิไทร. 2553 : 15) กล่าวว่า iva การเขียนสะกดคำคือ การเรียงลำดับ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ภายในคำนั้น ได้ถูกต้อง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถออกเสียงได้ชัดเจน และเขียนคำ นั้นได้ถูกต้อง รู้หลักเกณฑ์ในการเขียน และสามารถนำสิ่งนั้นไปสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545 : 44-45 ; อ้างถึงในพีรียา มโนเอื้อม. 2553 : 37) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาฝึกนานกว่าทักษะอื่นๆ เริ่มตั้งแต่การคัดลายมือ การ เขียนตัวหนังสือให้ถูกแบบ การสะกดคำให้ถูกต้อง การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือ ให้ผู้อื่นอ่านเข้าใจ ตลอดจนการเขียนถ้อยคำสำนวนให้สละสลวยได้ประโยชน์ตามจุดประสงค์

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 28) สรุปไว้ว่า การเขียนสะกดคำ เป็นการเขียนคำ เรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ให้เป็นคำที่ถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 เพื่อให้ผู้เรียนออกเสียงและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ธนิดา เรื่องพิเศษ (2550 : 16) สรุปไว้ว่า การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานสำคัญของ การเรียนรู้ภาษาทุกภาษาและทุกสาขาวิชา เป็นสื่อความหมายที่ถูกต้องและยังช่วยให้เกิดผลดีต่อ ผู้เขียน ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง สามารถติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจให้ตรงกัน

คารณิ โปธิไทร (2553 : 15) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ เป็นการเขียนที่มีการเรียง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พุทธศักราช 2525

จันทรา อุ่นจิตต์ (2553 : 7) ได้ให้ความหมายการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกด คำหมายถึง การเขียนที่เรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ภายในคำนั้นๆ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525

ธนภฤต มะธุเสน (2556 : 31) ได้ให้ความหมายการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียน สะกดคำหมายถึงการเขียนคำโดยพยัญชนะ สระ ตัวสะกด ตัวการันต์ และได้ถูกต้องตามเกณฑ์ ตามหลักของภาษา และต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 เป็นคำ ที่มีความหมายใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง การจัดเรียง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ เขียนเป็นถ้อยคำ สำนวนให้สละสลวยได้ประโยชน์

ตามจุดประสงค์ให้เป็นคำที่มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พุทธศักราช 2542 สามารถไปสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. จุดมุ่งหมายของการสอนเขียน

การเขียนมีความมุ่งหมายต่างๆหลายประการ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเขียนไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 141) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

1. เพื่อคัดลายมือหรือ ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงเขียนให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษรให้เป็นระเบียบชัดเจนหรือเข้าใจง่าย

2. เพื่อเป็นการฝึกทักษะการเขียนให้พัฒนาองงามขึ้นตามควรแก่วัย

3. เพื่อให้มีทักษะการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนถูกต้องและเขียนได้ถูกต้อง

4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาเขียนที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส

5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิด แล้วจดบันทึก สรุปและย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้

6. เพื่อให้สามารถสังเกตจดจำและเลือกเห็นถ้อยคำหรือสำนวนโวหารให้ถูกต้องตามหลักภาษา และสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ

7. เพื่อให้มีทักษะการเขียนประเภทต่าง ๆ และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

8. เพื่อให้การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเขียนตามที่ตนเองสนใจและมี
ความถนัด

9. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพการศึกษาหาความรู้และอื่น ๆ

การสอนเขียนมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การสอนแจกลูกสะกดคำ

2. สอนเขียนคำ

3. สอนเขียนประโยค โดยเริ่มเขียนจากประสมการณ์

4. สอนเขียนเรื่อง โดยเขียนเรื่องจากประสมการณ์

5. สอนเขียนเรียงความ โดยไม่จำเป็นต้องเขียนเฉพาะในวิชาภาษาไทย

ประเภทของการเขียน แบ่งได้ดังนี้

1. การเขียนเรียงความ
2. การเขียนย่อความหรือสรุปเรื่อง
3. การเขียนจดหมาย
4. การเขียนบทหรือกรออง

ชนกฤต มธุเสน (2556 : 31) สรุปกรเขียนสะกดคำไว้ว่า หมายถึง การเขียนคำโดยเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และสะกดตัวการันต์ ได้ถูกต้องตามเกณฑ์ของภาษา และถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2552 เป็นคำที่มีความหมายใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้

สรุปจุดมุ่งหมายของการสอนเขียน เป็นการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนได้ถูกต้อง และ เขียนได้ถูกต้อง โดยใช้ถ้อยคำเหมาะสมกับกาลเทศะที่สามารถสื่อให้คนอ่านได้เข้าใจความหมาย

3. ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนคำโดยใช้คำพื้นฐานถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นอกจากนี้การสะกดคำยังเป็นพื้นฐานการเขียนทุกรูปแบบจึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ ดังนี้

อัมพวรรณ โค โทสี (2550 : 46) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ การเขียนสะกดคำมีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะด้วยการจัดรูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อเร้าความสนใจของนักเรียนให้เกิดความตั้งใจในการเรียนและพยายามฝึกฝนให้ดียิ่งขึ้น

พานทอง ประจันตะเสน (2553 : 28) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้น ครูจำเป็นต้องรู้หลักกาเขียนสะกดคำและเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกฝนการเขียนสะกดคำถูกต้องและจดจำคำต่างๆ ได้อย่างแม่นยำสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

दनอม ยนต์ชัย (2553 : 31) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำทำให้การเขียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง นอกจากนี้ทำให้ผู้เขียนเป็นที่นิยมนับถือเรื่องภูมิปัญญาและความประณีตในการเขียนอีกด้วย

จันทร์จิรา ยศธสาร (2556 : 32) ได้สรุปความสำคัญของแบบฝึกทักษะดังนี้แบบฝึกทักษะประกอบด้วยส่วนสำคัญคือ ส่วนที่เป็นคำชี้แจง ส่วนที่เป็นการฝึก ส่วนที่เป็นการประเมิน สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้สร้างแบบฝึกทักษะภาษาไทยซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สื่อ กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่ทักษะกระบวนการฝึกย่อย ๆ เวลาที่ใช้ในการฝึกกิจกรรม และการประเมิน การฝึกปฏิบัติกิจกรรม และลำดับขั้นในการฝึกจากง่ายไปหายาก

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องมีความสำคัญต่อการเขียนเป็นอย่างมาก กล่าวคือทำให้การเขียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ การเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เขียนเป็นที่น่านิยมนกย่อง น่านับถือในเรื่องภูมิปัญญาในการเขียนได้อีกด้วย

ปัญหาและสาเหตุของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำของนักเรียนในปัจจุบันมีข้อผิดพลาด เขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง ความหมายผิดพลาดตามไปด้วยทำให้สื่อความหมายผิดไป จึงมีบุคคลที่มองเห็นความสำคัญของการสะกดคำได้ศึกษาถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเขียนสะกดผิดดังนี้

อัจจิมา เกิดผล (2546 : 12-13) สรุปปัญหาการเขียนสะกดคำผิด ได้ดังนี้

1. การเขียนสะกดคำผิดเพราะนำคำที่มีเสียงคล้ายกันหรือหรือเหมือนกัน แต่เขียนต่างกันมาเป็นแบบในการเขียนคำ
2. เขียนผิดเพราะไม่ทราบความหมายของคำ
3. เขียนผิดเพราะออกเสียงผิด
4. เขียนผิดเพราะมีประสบการณ์ผิด เคยเห็นอย่างไรก็เขียนอย่างนั้น
5. เขียนผิดเพราะไม่รู้หลักภาษา

สุภจิตร คงสุวรรณ (2550 : 39) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาของการเขียนสะกดคำผิดส่วนมากเกิดจากตัวนักเรียนเอง และวิธีการสอนของครู ซึ่งมีสาเหตุที่แตกต่างกันไปนอกจากนี้สาเหตุอื่นจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเช่น สื่อมวลชน ป้ายโฆษณา สั้นคำต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ

ปิยะนุช ชื่นสุข (2552 : 26) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการเขียนสะกดคำผิดมีหลายประการส่วนใหญ่เกิดจากผู้เขียนขาดประสบการณ์ทางภาษา ขาดความระมัดระวังในการเขียน ขาดความแม่นยำและขาดการฝึกอย่างต่อเนื่อง

ถนนม ยนต์ชัย (2553 : 32) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการเขียนสะกดคำผิดมีหลาย

สาเหตุแต่สาเหตุที่สำคัญของการเขียนสะกดคำผิด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ตัวนักเรียนเอง และวิธีการสอนของครู ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดมีสาเหตุหลายประการ เช่น ขาดการฝึกขาดการสังเกต เพราะนำคำที่มีเสียงคล้ายกันหรือเหมือนกัน แต่เขียนต่างกันมาเป็นแบบหรือเป็นตัวอย่างในการเขียน โดยไม่ทราบความหมายทำให้สื่อความหมายผิดไปจากการออกเสียงผิด จึงเขียนผิดไปด้วย นอกจากนี้เกิดจากวิธีการสอนของครู ตัวนักเรียน โดยที่ครูไม่ฝึกให้อ่านและเขียน ขาดการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้การสอนการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดมีเกม ร้องเพลงและแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะ

นักวิชาการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ คือ กิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมมีความหลากหลาย และปริมาณเพียงพอ ที่สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้

1. ความหมายและความสำคัญของแบบฝึก

แบบฝึกเป็นอุปกรณ์หรือสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงที่ครูจะต้องจัดทำขึ้นมา เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกดังนี้

วรรณ แก้วแพรง (2526 : 86) กล่าวว่า แบบฝึกคือแบบฝึกหัดที่ครูจัดให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียน ได้มีทักษะเพิ่มขึ้น โดยการทำกิจกรรมอย่างใด อย่างหนึ่ง ด้วยความสนใจ และพอใจ หลังจากทีนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้นๆ มาบ้างแล้ว ถ้า นักเรียน ได้ทำแบบฝึกทักษะหลายครั้งหลายหน พฤติกรรมจะเปลี่ยนไป 3 ประการคือ

1. ทำให้คล่องแคล่วรวดเร็วขึ้น
2. ทำให้ถูกต้องแม่นยำขึ้น
3. ทำได้อย่างเป็นอัตโนมัติเพิ่มขึ้น

ลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ คือองค์ประกอบการคิด การพูด และการกระทำที่เป็นทักษะ

คำรณ ล้อมในเมือง (2547 : 1) กล่าวว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะ คือสื่อการเรียน การสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียน หลังจากจบเนื้อหาในช่วงหนึ่งๆเพื่อฝึกฝนให้เกิด ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้นๆอย่างกว้างขวางขึ้น

สุกจิตร คงสุวรรณ (2550 : 52) กล่าวว่า แบบฝึก คือ แบบฝึกทักษะหรือชุดฝึกที่ครูจัด ให้นักเรียน เพื่อให้มีทักษะเพิ่มขึ้น หลังจากได้เรียนรู้เรื่องนั้นๆมาบ้างแล้ว โดยแบบฝึกต้องตรง ตามจุดประสงค์ ประกอบกิจกรรมที่น่าสนใจและสนุกสนาน ถือเป็นแนวทางการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปิยะนุช ยืนสุข (2552 : 36) ได้กล่าวว่า แบบฝึกทักษะหมายถึง งานหรือกิจกรรม ที่ครู มอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อเป็นการฝึกฝนหรือทบทวนความรู้ที่เรียนแล้ว ทำให้เกิดความ ชำนาญ โดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในการ เรียนรู้และมีทักษะเพิ่มขึ้น

ดารารณี โทธิ์ไทร (2553 : 23-24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกหัดวิธีสอนที่สนุก อีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทาง ภาษาศาสตร์ คือแบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจ กว้างขวางขึ้น

วัชรวิ ภูนิคม (2553 : 34) ได้กล่าวว่า แบบฝึกทักษะมีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน จึงถือได้ว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อ และอุปกรณ์อย่างหนึ่งของกสจกกิจกรรม การเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี แบบฝึกจึงมี ความสัมพันธ์กับวิธีการสอน ครูจะต้องศึกษาหาความรู้ในการสร้างแบบฝึกทักษะให้กับ นักเรียน ครูจะต้องเลือกเฟ้นหรือสร้างแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพสูง และเหมาะสมกับ การใช้กับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นแบบฝึกทักษะจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนมากในการช่วย เสริมสร้างทักษะให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจเร็วขึ้นชัดเจนขึ้นกว้างขวางขึ้น ทำให้การเรียน การสอนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะหมายถึงเอกสารหรือแบบฝึกที่ใช้เป็นสื่อประกอบการ สอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น จนเกิดความชำนาญ ส่วนใหญ่แบบฝึกทักษะจะอยู่ท้ายบทเรียนในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแนวแบบฝึก ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ได้เรียนรู้

2. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

สมยศ ไชยกุล (2526 : 14-15 ; อ้างถึงในจันทรา ชุ่มจิตต์. 2553 : 21) ได้

เสนอลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอนมิใช่ทดสอบ
2. ควรเกี่ยวข้องกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่สอนเพียงอย่างเดียว
3. สิ่งที่ฝึกเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว
4. ควรเป็นข้อความสั้น ๆ
5. ไม่ควรใช้ศัพท์มากเกินไป
6. ต้องออกเสียงทุกแบบฝึกก่อนนำไปอ่านหรือเขียน
7. ควรเป็นแบบฝึกที่กระตุ้นให้เกิดการสนองตอบสิ่งที่ฟังปรารถนา
8. แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด
9. ควรใช้คำสัมผัสคล้องจอง

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 ก : 131-132) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี 14

ข้อ ประกอบด้วยต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้นๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม คือ ไม่นานเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบอย่างเสรี
7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกที่ไม่ยาวเกินไปและไม่ยากแก่การเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึก
9. ใช้หลักจิตวิทยา
10. ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
11. ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุกสนาน
12. ปลุกความสนใจหรือเร้าใจ
13. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
14. สามารถศึกษาด้วยตนเองได้

กองเหรียญ มอนโรสง (2550 : 31) ได้กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกเสริมทักษะที่
ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายๆ ด้าน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งระดับ

ของวัย และระดับชั้นของชั้นเรียน และมีกิจกรรมต่างๆกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่

เสมอ

วัชรวิ ภูนิคม (2553 : 38) กล่าวว่าลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. มีจำนวนแบบในการทำหลากหลายและมากพอในการให้เด็กทำงานเกิดทักษะการเรียนรู้
2. สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึก ลงทุนน้อย และทันสมัยอยู่เสมอ
4. ควรรออกแบบ ภาพประกอบ ภาษา สำนวนภาษา ความยากง่าย และเวลาในการฝึกมีความเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพราะจะทำให้ฝึกคิดได้เร็วขึ้น มีความสนุกสนาน

5. ควรลำดับการเรียนรู้ในการทำจากง่ายไปสู่อะไรที่ยากขึ้น
6. คำเนื่งถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก
7. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเด็กที่เรียนเก่งควรมีแบบฝึกหัดให้ทำเพียงพอ ส่วนเด็กที่เรียนไม่เก่งก็พอที่จะทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจพอที่จะผ่านเกณฑ์ได้
8. แบบฝึกทักษะมีความหลากหลายกว้างกว่าข้อสอบ ข้อสอบเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแบบฝึกเท่านั้น แบบฝึกจึงไม่ควรสร้างเพียงข้อสอบอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมถึงลักษณะของกิจกรรมสอดแทรกอยู่ด้วย

ลำลี รักสุทธิ (2553 : 35) กล่าวว่าลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. มีคำสั่งชัดเจน เข้าใจ เหมาะสมกับวัยเด็ก
2. มีตัวอย่างประกอบ ตัวอย่างที่ดีควรให้ผู้เรียนเกิดความคิดหลายๆแนวคิด
3. มีตัวอย่างประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ และสื่อความหมาย
4. มีเนื้อหาสำหรับเขียนเว้นให้มีขนาดพอเหมาะกับคำที่นักเรียนต้องการเขียน
5. การวางรูปแบบที่ดี จะทำให้เกิดความเรียบร้อย สวยงามและประหยัด
6. ควรบันทึกวิธีการที่สอดแทรกกับจุดมุ่งหมายของแบบฝึกไว้ในคู่มือ

จากความเห็นของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีควรมีความหลากหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายและต้องมีลักษณะเร้าใจ ชั่วๆ จูงใจ ให้ได้คิดพิจารณา ได้ศึกษาค้นคว้าจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ แบบฝึกควรมีภาพดึงดูดความสนใจเหมาะสมกับวัยเรียน ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีคำสั่งและคำชี้แจงชัดเจน เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบเนื้อหาพอเหมาะไม่มากหรือน้อยเกินไป

3. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

การนำหลักจิตวิทยามาใช้ในการสร้างแบบฝึกจะทำให้ได้แบบฝึกที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียน และนักเรียนมีโอกาสได้ตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงออกทางความสามารถ ความเข้าใจในการฝึกที่สอดคล้องกับวัย ความสามารถและความสนใจของนักเรียน หลักจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกมีหลายประการดังนี้

สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทรารมย์ (2547 : 52-62 ; อ้างถึงในจันทร์หาญจิตต์. 2553 : 19) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาสร้างแบบฝึก สรุปได้ ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) เกี่ยวกับการฝึกหัดซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของวัตสัน (Watson) นั่นคือ สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ยิ่งทำให้ผู้ฝึกคล่องแคล่วสามารถทำได้ดี ในทางตรงกันข้ามสิ่งใดก็ตามที่ไม่มีการฝึกหัดทิ้งไปนานแล้วย่อมทำได้ไม่ดีเหมือนเดิม ต่อเมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำช่วยให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้น

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่ต่างกัน ฉะนั้น ในการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมไม่ยากหรือง่ายเกินไป

3. การจูงใจผู้เรียน สามารถทำได้โดยจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายากเพื่อดึงดูดความสามารถสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึก นอกจากนั้นการใช้แบบฝึกสั้น ๆ จะช่วยไม่ให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย

ทิสนา แจมมณี (2550 : 51) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ ดังนี้
ธอร์นไดค์ นักจิตวิทยาของกลุ่มประพหุติกรรมนิยม เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองผิดลองถูก (Trial and error) ปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองเพียงรูปแบบเดียวและจะพยายามใช้รูปแบบนั้นเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อยๆ กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์สรุปได้ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้มั่นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อยๆ การเรียนรู้จะไม่คงทนถาวรและในที่สุดอาจลืมได้

3. กฎแห่งการใช้ (Law of use and disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยง

ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการได้นำไปใช้
 ลอยๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้

4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of effect) เมื่อบุคคลได้รับผลพึงพอใจย่อมอยากจะ
 เรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากจะเรียนรู้ ดังนั้น การได้รับผลที่พึงพอใจ
 จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

กมล ชุกกลิ่น (2550 : 33-34) ได้ศึกษาจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งสามารถ
 นำมาใช้ในการสร้างแบบฝึกได้ดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual difference) ต้องคำนึงเสมอว่านักเรียน
 แต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจต่าง ๆ การสร้างแบบฝึกจึงควร
 พิจารณาให้เหมาะสม ไม่ง่ายเกินไปสำหรับเด็กเก่ง และไม่ยากเกินไปสำหรับเด็กอ่อนในการ
 ฝึกแบบฝึกควรมีทั้งเป็นรายบุคคลและฝึกเป็นกลุ่ม การฝึกเป็นกลุ่มควรให้เด็กเก่งคล่องกับเด็ก
 อ่อนเพื่อให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน

2. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of exercise) ธอร์นไดค์ ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้
 จะเกิดขึ้นได้ดี ก็ต่อเมื่อมีการฝึกฝน หรือกระทำซ้ำ ๆ ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึก จึงควรสร้าง
 แบบฝึกเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนเรื่องใดเรื่องหนึ่งซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง โดยแบบฝึกมีหลาย
 รูปแบบเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย อันจะส่งผลทำให้ความสนใจในการฝึกลดลงและ
 จะไม่เกิดการเรียนรู้เท่าที่ควร

3. กฎแห่งผล (Law of effect) คือการให้นักเรียนทราบผลการทำงานของตนได้แก่
 การเฉลยคำตอบให้นักเรียนทราบผลการทำงานอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการสร้างความพอใจแก่
 นักเรียน

4. การจูงใจนักเรียน (Motivation) ได้แก่การเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และเนื้อ
 เรื่องที่นำมาสร้างเป็นแบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ และควรมีภาพเพื่อเร้าความสนใจของนักเรียน
 มากขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551 : 114) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ดีนอกจากจะ
 คำนึงถึงหลักในการสร้างและหลักในการฝึก จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้
 ประกอบด้วยดังต่อไปนี้

1. ความใกล้ชิด หมายถึง กรณีที่ว่า ถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลา
 ใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้แก่นักเรียนเป็นอย่างมาก

2. การฝึกเป็นการให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำๆ เพื่อช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ

3. กฎแห่งผล คือ การที่นักเรียนได้ทราบผลและการทำงานของตนด้วย การเฉลยคำตอบให้ จะช่วยให้นักเรียนทราบข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขและเป็นการสร้างความพอใจให้เกิดแก่นักเรียน

4. การจูงใจ หมายถึง การจัดแบบฝึกหัด เรียงลำดับจากแบบฝึกหัดง่ายและสั้นไปสู่เรื่องที่ยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและมีหลายรสนหลายรูปแบบ
สรุปได้ว่า หลักการสร้างชุดฝึกที่ดีไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับจิตวิทยาพัฒนาการของผู้เรียน สร้างชุดฝึกให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก สร้างให้เหมาะสมกับวัยเรียงลำดับจากเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ให้มีหลากหลายรูปแบบ ใช้เวลาพอเหมาะและมีคำอธิบายชัดเจน

4. ประโยชน์ของแบบฝึก

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53-62 ; อ้างถึงในพีริยา มโนเอื้อ. 2553 : 43)
กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู

1. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกในการใช้ภาษาได้ดีขึ้น
2. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

ในทางจิตใจ

3. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
4. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
5. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
6. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ได้ชัดเจน
7. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนมาในบทเรียน
8. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
9. ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการสะกศคำ

ยุพา อิมพงษ์ (2522 : 15 ; อ้างถึงในวิทยา ดำนูน. 2553 : 34) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเขียนทักษะ
2. ช่วยเสริมการใช้ทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยการส่งเสริมและ

ความช่วยเหลือจากครูผู้สอนด้วย

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางจิตใจมากขึ้น

4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่ดีจะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว คือ

4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น

4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะในเรื่องที่ฝึก

5. การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้ครูได้มองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที

6. แบบฝึกที่จัดพิมพ์เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงาน และเวลาในการที่จะเตรียมสร้างแบบฝึกในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาในการลอกแบบฝึกหัด ทำให้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกทักษะด้านอื่น ๆ มากขึ้น

ศุภจิตร์ คงสุวรรณ (2550 : 31) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของการฝึกเสริมทักษะช่วยในการฝึกเสริมทางการใช้ภาษาของนักเรียนสามารถนำมาฝึกซ้ำทบทวนบทเรียน และผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเอง จดจำเนื้อหาได้แม่นยำมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย แบบฝึกเสริมทักษะถือเป็นอุปกรณ์การสอนอย่างหนึ่งซึ่งสามารถทดสอบความรู้ วัดผลการเรียนหรือประเมินผลการเรียนก่อนและหลังเรียนเป็นอย่างดี ทำให้ครูทราบปัญหาข้อบกพร่องของผู้เรียน เฉพาะจุดได้นักเรียนทราบผลความก้าวหน้าของตนเอง ครูประหยัดเวลาค่าใช้จ่ายและลดภาระหน้าที่การสอนได้มาก

จากประโยชน์ของแบบฝึกที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ประโยชน์ของแบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ลดภาระการสอนลงได้ ทำให้นักเรียนพัฒนาตนเองตามความสามารถของตนเพื่อความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

5. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น

2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและบัตรฝึกหัด

3. พิจารณาวัดจุดประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย ข้อบกพร่องแบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้อง สอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ในข้อ 2
  5. สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถาม ให้นักเรียนตอบการกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม
  6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้าง บัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว
  7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียน โดยจัดเป็นตอนเป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบ ความก้าวหน้า
  8. นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องคุณภาพแบบฝึกเสริมทักษะและ คุณภาพของแบบทดสอบ
  9. ปรับปรุงแก้ไข
  10. รวบรวมเป็นชุดจัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญชี้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป
- สรุปขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ต้องศึกษาปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์เนื้อหา วัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก นำไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบ ฝึกไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับขั้นตอนที่วางไว้
- RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
- การหาคุณภาพ

1. การหาประสิทธิภาพ

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง การนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้ ตามขั้นตอนที่วางไว้ แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุง เพื่อนำไปใช้จริงให้ได้ประสิทธิภาพตามที่ กำหนดไว้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 915-916) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ ของแบบฝึกทักษะพอสรุปได้ดังนี้

1. เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้จัดทำแบบฝึกทักษะพอใจว่า หากแบบฝึกทักษะมี ประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วแบบฝึกทักษะนั้นก็มีความค่าที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนกับ นักเรียน การกำหนดเกณฑ์ของการหาประสิทธิภาพนั้น ได้กำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมาย

ว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เป็นที่น่าพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ผลเฉลี่ยของคะแนน การทดลองหลังเรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งหมดนั้นคือ E_1 / E_2 หรือประสิทธิผลของกระบวนการ (Efficiency of Process- E_1) ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Efficiency of Product- E_2)

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจบแบบฝึกทักษะแล้วผู้เรียนสามารถทำแบบฝึก หรืองานได้เฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ แต่โดยปกติ เนื้อหาที่เป็นความรู้มักตั้งเอาไว้ ดังนี้ 90 / 90, 80 / 80, 85 / 85 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75 / 75

เกณฑ์ที่ตั้งไว้สำหรับด้านความรู้ (พุทธิพิสัย) คือ $E_1 / E_2 = 90 / 90, 80 / 80, 85 / 85$ ขึ้นอยู่กับระดับพุทธิพิสัย หากเน้นความจำ และความเข้าใจตั้ง 90 / 90 หากเน้นการนำไปใช้และการวิเคราะห์ก็อาจตั้ง 85 / 85 หากเน้นการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินตั้ง 80 / 80 ส่วนเกณฑ์ที่นิยมตั้งไว้สำหรับด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยอาจตั้ง 85 / 85 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติหรือความชำนาญที่ไม่ต้องใช้เวลามากใช้ 80 / 80 เมื่อต้องการใช้เวลาเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือการฝึกฝน 75 / 75 เมื่อต้องการใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัยเป็นเวลานานและผู้เรียนต้องการเวลาในการฝึกฝนมากขึ้น ไม่ว่าสาระใดให้ตั้งเกณฑ์ E_1 / E_2 ไม่ควรต่ำกว่า ร้อยละ 75 / 75

2. การคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 155) ได้กล่าวถึงวิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพไว้ดังนี้

2.1 โดยใช้สูตร

2.2 โดยการใช้วิธีการคำนวณธรรมดา

หากไม่ยากใช้สูตรก็สามารถใช้วิธีการคำนวณธรรมดา หาค่า E_1 และ E_2 ได้ดังนี้ การหาค่า E_1 ซึ่งเป็นค่าประสิทธิภาพของงานหรือแบบฝึกหัด กระทำได้โดยการเอาคะแนนงานทุกชิ้นงานของนักเรียนแต่ละคนมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยและเทียบส่วนเป็นร้อยละ

การหาค่า E_2 ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ จะไม่มีปัญหาในการคำนวณมากนัก เพราะอาจทำได้โดยการเอาคะแนนของนักเรียนทั้งหมดรวมกัน หาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนเพื่อหาค่าร้อยละ

3. การทดลองหาประสิทธิภาพแบบฝึก

3.1 แบบฝึกไปทดลองหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นทดลองแบบเดี่ยว ทดลองกับผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี อย่างละ 1 คน นำคะแนนกำหนดหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ขั้นทดลองกลุ่มแบบกลุ่มเล็ก ทดลองกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี กลุ่มละ 3 หรือ 2 คน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ขั้นทดลองภาคสนามทดลองกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี กลุ่มละ 10 คน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3.2 การเลือกนักเรียนมาทดลองใช้แบบฝึก ควรเป็นตัวแทนของนักเรียนที่เราจะนำแบบฝึกไปใช้โดยควรพิจารณา ดังนี้

3.2.1 ทดลองแบบเดี่ยว ทดลองกับผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี อย่างละ 1 คน นำคะแนนคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีข้อแม้ว่าไม่ต่ำกว่าเกณฑ์เกินกว่า 2.5 %

3.2.2 ทดลองกลุ่มแบบกลุ่มเล็ก ทดลองกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี กลุ่มละ 3 หรือ 2 คน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีข้อแม้ว่าไม่ต่ำกว่าเกณฑ์เกินกว่า 2.5 %

3.2.3 ทดลองภาคสนามทดลองกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี กลุ่มละ 10 คน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีข้อแม้ว่าไม่ต่ำกว่าเกณฑ์เกินกว่า 2.5 %

3.3 ข้อควรคำนึงในการทดลองแบบฝึก เพื่อให้การหาประสิทธิภาพแบบฝึกได้ผลคุ้มค่า สิ่งที่ผู้ทดลองควรคำนึงมีดังนี้

3.3.1 ควรเลือกนักเรียนที่เป็นตัวแทนของนักเรียนที่ใช้แบบฝึก

3.3.2 ควรเลือกเวลาที่ปราศจากเสียงรบกวน ไม่ร้อนอบอ้าว และไม่ใช้เวลานักเรียนหิวกระหาย ไม่รีบร้อนกลับบ้าน

3.3.3 จะต้องอ่านคำชี้แจงประกอบการฝึกแต่ละกิจกรรมให้เข้าใจทุกครั้งก่อน

ฝึก

3.3.4 ในการทดลองภาคสนามในชั้นเรียนจริง ต้องใช้ครูเพียงคนเดียว ผู้สังเกต ต้องอยู่ห่าง ๆ ไม่เข้าไปช่วยเหลือเด็ก หากจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือให้ครูผู้สอนช่วย

3.3.5 ไม่ว่าจะเป็นการทดลองแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และภาคสนาม ครูจะต้องอ่าน คำชี้แจงให้นักเรียนทราบกับแบบฝึก ดังนี้

- 1) ทดสอบก่อนเรียน
- 2) ทำกิจกรรมการฝึก ซึ่งจะมีรายละเอียดชี้แจงประกอบให้ทุกกิจกรรม
- 3) ทดสอบหลังเรียน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกไว้ คือ 80 / 80 ที่ผู้วิจัยได้จัดตั้งเกณฑ์ไว้สูง เพราะจากการอ่านงานวิจัยของหลาย ๆ ท่าน มักพบว่าตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดมักจะได้ตามเกณฑ์ การตั้งเกณฑ์ไว้สูงจะมีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนด้วย และมีระดับความผิดพลาดไว้ร้อยละ 5 โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อแบบฝึกการสอนมีประสิทธิภาพตั้งแต่ 82.51 / 82.51 ขึ้นไป
2. เท่าเกณฑ์ เมื่อแบบฝึกประสิทธิภาพตั้งแต่ 77.50 / 77.50 ถึง 82.50 / 82.50
3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อแบบฝึกมีประสิทธิภาพต่ำกว่า 77.40 / 77.40

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะในส่วนของนักเรียนได้ฝึกหัดทำกิจกรรมด้วยตนเอง ช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ และเป็นการทบทวนในสิ่งที่เรียนมาแล้ว ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนเต็มที่ ผู้เรียนมองเห็นความก้าวหน้าของตนเอง ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ในรายวิชา ท 13101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อเรื่อง 1. ชื่อแบบฝึก 2. คำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะ 3. ใบความรู้ 4. กิจกรรมที่นักเรียนต้องปฏิบัติ 5. แบบทดสอบท้ายแบบฝึกทักษะ 6. เฉลยแบบทดสอบท้ายแบบฝึกทักษะ

2. การหาดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับสูงสุดที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนเมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา เรามักจะดูถึงประสิทธิผลทางด้านการสอนและการวัดประเมินผลทางสื่อ นั้น ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียน

และคะแนนทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เพียงพอ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2524 : 27) ได้กล่าวถึงดัชนีประสิทธิผลไว้ว่าการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา มักจะดูถึงประสิทธิผลทางการสอนและการวัดประเมินผลของสื่อ นั้นตามปกติแล้ว จะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลของความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติแต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อในการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่ากลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67 % และกลุ่มที่ 2 ทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74 % ซึ่งเมื่อนำผลมาวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสองกลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มทั้งสองปรากฏว่าไม่มีความแตกต่าง ซึ่งไม่ระบุได้ว่า เกิดขึ้นเพราะตัวแปรทดลอง(Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดสอบทั้ง 2 กรณีนั้น มีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุดของแต่ละกรณี

เผชิญ กิจระการ (2544 : 1-6) ได้กล่าวถึง การหาดัชนีประสิทธิผลว่า เมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา เรามักจะดูประสิทธิผลทางการสอนและการวัดประเมินผลทางสื่อ นั้นตามปกติแล้ว จะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลของความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อในการเรียนการสอนครั้งหนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดลองก่อนเรียนได้คะแนน 18 % การทดสอบหลังเรียนได้ 67 % และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74 % ซึ่งเมื่อนำผลการ

วิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทั้งสองกลุ่มทั้งสองปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะตัวแปรทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดลองทั้งสองกรณีนั้น คะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นได้สูงสุดของแต่ละกรณี

เผชิญ กิจระการ และสมนึก กัททิษณี (2545 : 30-32) ได้กล่าวถึงคำดัชนีประสิทธิผลว่า การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา E_1/E_2 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกระบวนการของสื่อ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) พิจารณาต่อไปว่าแบบฝึก หรือสื่อที่สร้างขึ้นยังมีคุณภาพในแง่มุมมองอื่นอีกหรือไม่ก็สามารถพิจารณาได้โดยดูพัฒนาการของนักเรียน คือพิจารณาว่าก่อนและหลังการเรียนเรื่องใดๆ นักเรียนได้พัฒนาหรือมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ ก็สามารถพิจารณาได้โดยดูพัฒนาการของนักเรียนคือพิจารณาว่าก่อนและหลังการเรียนเรื่องใดๆ นักเรียนได้พัฒนาหรือมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเพิ่มขึ้นเท่าไร ซึ่งอาจพิจารณาได้จากการคำนวณค่า t-test (แบบ Dependent) หรือหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนที่เพิ่มขึ้น เรียกว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล(E.I.) และเพื่อสื่อความหมายกันง่ายขึ้นจึงแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากดัชนี ประสิทธิภาพ (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

วรรณวิไล พันธุ์สีดา (2549 : 111-112) ได้กล่าวถึง การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของนวัตกรรม โดยการวิเคราะห์จากคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำได้กับคะแนนเต็มทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเกณฑ์การยอมรับว่านวัตกรรมมีประสิทธิผลช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง จะต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

จากความเห็นที่นักการศึกษาได้กล่าวมาสรุปได้ว่าหาค่าดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประเมินสื่อการเรียน การสอน โดยการทดสอบก่อนเรียนซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในระดับใด และหลังเรียนคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแปลงให้เป็นร้อยละหาค่าคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ ใช้สูตรคำนวณดังนี้ (เผชิญ กิจระการ. 2548 : 31)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{คะแนนเต็ม} \times \text{จำนวนนักเรียน}) - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}$$

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หรือ ความพอใจ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Satisfaction" เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าทุกคนมีความพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้ในทางอ้อมการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงจึงสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ว่า "พึง" เป็นคำช่วยกริยาอื่น หมายความว่า "ควร" เช่น พึงใจ หมายความว่าพอใจ ชอบใจ และคำว่า "พอ" หมายความว่า เท่าที่ต้องการ ควรแก่ความต้องการ เต็มเท่าที่ต้องการ เห็นความต้องการเมื่อนำคำสองคำมาประสมกัน "พึงพอใจ" หมายถึงชอบใจนอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประสาท อิศรปริดา (2541 : 300) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง พลังที่เกิดจากพลังทางจิตที่ส่งผลไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และการได้รับสิ่งที่ต้องการมาตอบสนอง

วิรุฬ พรรณทวี (2542 : 14 ; อ้างถึงในดารณี โพธิ์ไทร. 2553 : 39) ให้ความหมายไว้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหมายสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังไม่พึงใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวัง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจว่าจะมีมากน้อยเพียงใด

สุลักษณ์ สุขแก้ว (2549 : 40) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ซึ่งไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังไม่พึงใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวัง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจว่าจะมีมากน้อยเพียงใด

สวรรณ ผึ้งบรรหาร (2553 : 46) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้เกิดความรัก ความชอบ แล้วทำให้เกิดความสุข เมื่อมีความ

รัก ความชอบ ความสุข แล้วการปฏิบัติต่อสิ่งนั้นย่อมเกิดผลไปในทางบวกด้วย เป็นความรู้สึก
ส่วนตัวของบุคคล

เรื่องยศ ศิริเสาร (2553 : 54) สรุปว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง
ความรู้สึกชอบหรือพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียน
การสอนนั้นสนองตอบความต้องการของผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนมุ่งหวังที่จะทำงานให้ประสบ
ผลสำเร็จ

สุภาพร คำนุ่น (2555 : 67) สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด
หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจ
ในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน
และต้องดำเนินกิจกรรมนั้นๆ จนบรรลุผล

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพความรู้สึกทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด
สิ่งหนึ่งและความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการตอบสนองต่อความต้องการ ความพึงพอใจ
เป็นองค์ประกอบของทัศนคติ ซึ่งการมีทัศนคติด้านบวกต่อสิ่งใด ๆ ก็จะมี ความพึงพอใจต่อสิ่ง
นั้นเสมอ โดยเป็นปฏิกิริยาทางด้านความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าและเป็นแรงจูงใจที่ปรากฏ
ออกมาทางพฤติกรรมที่จะกระทำกิจกรรมหรืองานนั้น ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างดี

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม การที่
ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในงานที่มีอยู่
การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงาน
นั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและ
ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานไว้ ดังนี้

เผชิญ กิจระการ (2544 : 7) ได้กล่าวถึงแนวคิดของแฮทฟีลด์และฮิวส์แมนที่ได้ทำ
การพัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่างๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า
องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นเต้น/น่าเบื่อ
2. ความสนุกสนาน/ความไม่สนุกสนาน
3. ความท้าทาย/ความไม่ท้าทาย
4. มีความพอใจ/ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

1. ถือเป็นรางวัล/ไม่เป็นรางวัล
2. มาก/น้อย
3. ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม
4. เป็นทางบวก/เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางด้าน การเลื่อนตำแหน่ง

1. ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม
2. เชื่อถือได้/เชื่อถือไม่ได้
3. เป็นเชิงบวก/เป็นเชิงลบ
4. เป็นเหตุผล/ไม่เป็นเหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้าน ผู้นิเทศ/ผู้บังคับบัญชา

1. อยู่ใกล้/อยู่ไกล
2. ยุติธรรมแบบจริงจัง/ยุติธรรมแบบไม่จริงจัง
3. เป็นมิตร/ค่อนข้างไม่เป็นมิตร
4. เหมาะสมทางคุณสมบัติ/ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้าน เพื่อนร่วมงาน

1. เป็นระเบียบเรียบร้อย/ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานและเพื่อน/ไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานและเพื่อน
3. สนุกสนานร่าเริง/ดูไม่มีชีวิตชีวา
4. ดูน่าสนใจเอาใจจริงเอาใจ/ดูเหน้อยหน้า

เพื่อน

สก๊อตต์ (Scott, 2005 : 124) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ

ต่อการทำงานที่จะให้เกิดผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะ ดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมาย

สำหรับผู้ทำ

2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและ

การควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ได้ผลงานในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้อง มี

ลักษณะดังนี้

- 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
- 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
- 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนในการเลือกเรียนตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ได้เลือกวิธีแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนถนัดและสามารถค้นหาคำตอบได้

แนวคิดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนความต้องการของมนุษย์ โดยกล่าวว่า มนุษย์จะถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะสนองต่อความต้องการมีอยู่ 5 ระดับ คือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่เป็นอยู่ปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า อบอุ่นใจ

3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม ต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตรความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียงอยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความเป็นอิสระเสรีภาพ

5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบความสำเร็จทุกอย่างในชีวิต ซึ่งเป็นไปได้ยาก

แมคเกรเกอร์ (McGregor, 2006 : 33-58) ได้ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ และได้อธิบายลักษณะของมนุษย์ว่ามี 2 ประเภท คือ

1. คนประเภทเอ็กซ์ (X) มีลักษณะ ดังนี้

1.1 มีสัญชาตญาณที่จะหลีกเลี่ยงการทำงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้

1.2 มีความรับผิดชอบน้อย

1.3 ชอบให้สั่งการ

1.4 ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงองค์กร

1.5 มีความปรารถนาให้ตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัย

2. คนประเภทวาย (Y) มีลักษณะดังนี้

- 2.1 ชอบทำงานเห็นว่าการทำงานเป็นของสนุก เหมือนการเล่นหรือการพักผ่อน
- 2.2 มีความรับผิดชอบในการทำงาน
- 2.3 มีความทะเยอทะยานและกระตือรือร้น
- 2.4 สั่งการตนเองและสามารถควบคุมตนเองได้
- 2.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานและองค์การ พัฒนาวิธีทำงาน
- 2.6 บรรณาด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ความสมหวังในชีวิต

เฮอริซเบอร์ก (Herzberg, 1957 : 113-115) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation hygiene theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

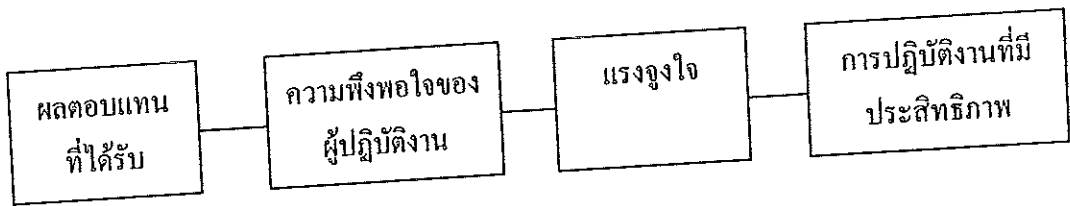
2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ สถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ครูผู้สอน ซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากน้อยเพียงใด นั่นคือสิ่งที่ครูผู้สอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

การตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง ทักษะตามแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดงด้วยภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียน การสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

หน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในงานของบุคลากร นักจิตวิทยาได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจในงาน ตามนิยามศัพท์และตามความมุ่งหมายของวัด การวัดแบ่งแบบวัด จึงมีหลายลักษณะ (ฉลุยศรี ท้าวน้อย, 2547 : 8) ได้กล่าวถึง การแบ่งแบบวัดความพึงพอใจในงาน ดังนี้

2.1 การแบ่งแบบวัดตามลักษณะข้อความที่ถาม ได้แก่

2.1.1 แบบสำรวจปรนัย (Objective surveys) เป็นแบบวัดที่มีคำถามและคำตอบให้เลือกตอบโดยผู้ตอบต้องตอบตามที่ตนเองมีความคิดเห็นและมีความรู้สึกที่เป็นจริง ข้อมูลที่ได้สามารถวิเคราะห์ด้วยเชิงปริมาณ

2.1.2 แบบสำรวจเชิงพรรณนา (Descriptive surveys) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบตอบด้วยคำพูดและข้อเขียนของตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์หรือคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบตอบได้อิสระ ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2 การแบ่งแบบวัดตามลักษณะของงาน ได้แก่

2.2.1 แบบวัดความพึงพอใจในงานโดยทั่วไป เป็นแบบวัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขอยู่กับงานโดยส่วนรวม

2.2.2 แบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงาน เป็นแบบวัดความพึงพอใจในงานเฉพาะงานในแต่ละด้าน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง เจตคติทางบวกของบุคคลที่มีต่องานหรือกิจกรรม ที่เขาทำซึ่งเป็นผลให้บุคคลเกิดความรู้สึก กระตือรือร้นมีความมุ่งมั่น

ที่จะทำงานมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรหรือการทำงาน มีวิธีการและกิจกรรมหลายประการที่เสริมสร้างความพึงพอใจในการทำงาน เช่น การสร้างความมั่นคงปลอดภัยและความสะดวกสบายให้แก่บุคคลในองค์กรจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีมีคุณภาพ ทำให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของ คือ ได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในองค์กร บุคคลที่มีความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานจะมีลักษณะการทำงานที่เอาใจใส่ต่อการทำงาน ขยัน ติดตามผลงานที่ได้รับมอบหมาย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ขอมเสียสละเวลาและความสุขส่วนตัวเพื่องาน โดยไม่ต้องชักชวนหรือขอร้อง ไม่ขาดงานหรือไม่หยุดงานโดยไม่จำเป็น การวัดความพึงพอใจในงานแบ่งแบบวัดตามลักษณะข้อความที่ถามและแบ่งแบบวัดตามคุณลักษณะของงานความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใด นั่นคือ สิ่งที่ครูผู้สอนจะคำนึงถึง องค์กรประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

บริบทโรงเรียนบ้านภูดิน

ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านภูดินไว้พอสังเขปดังนี้

1. ที่ตั้ง โรงเรียนบ้านภูดิน อำเภอปทุมรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 2 ที่ตั้งหมู่ที่ 10 ตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โทร. 081 2636802 โทรสาร -e-mail pudin_school@hotmail.com website -www.pudin.ac.th เขตพื้นที่บริการ 3 หมู่บ้าน ได้แก่

- 1.1 บ้านภูดิน หมู่ที่ 10 ต. สระบัว อ. ปทุมรัตน์ จ. ร้อยเอ็ด
- 1.2 บ้านอิฐน หมู่ที่ 3 ต. สระบัว อ. ปทุมรัตน์ จ. ร้อยเอ็ด
- 1.3 บ้านปอภาร หมู่ที่ 14 ต. สระบัว อ. ปทุมรัตน์ จ. ร้อยเอ็ด

โรงเรียนบ้านภูดินเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีครู 6 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 4 คน พนักงานบริการ 1 คน ที่เลี้ยงเด็กพิการ 1 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 59 คน ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอปทุมรัตน์ 9 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ด 84 กิโลเมตร

2. บุคลากรของโรงเรียนบ้านภูดิน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนบุคลากรโรงเรียนบ้านภูดิน จำนวน 6 คน ที่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 1 คน ดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิทางการศึกษา
1	นายสันติภ ไซค์จันทร์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ	กศ.ม. บริหารการศึกษา
2	นายสำเร็จ ดีมาก	ครู ชำนาญการพิเศษ	ศษ.บ ประถมศึกษา
3	นางกิ่งแก้ว ชำนาญจันทร์	ครู ชำนาญการพิเศษ	ศษ.บ ประถมศึกษา
4	นางสมร คงเมือง	ครู ชำนาญการพิเศษ	ศษ.บ ประถมศึกษา
5	นางกุหลาบ ศาลารักษ์	ครู ชำนาญการพิเศษ	ศษ.ม บริหารการศึกษา
6	นางบุญมี สงค์ศรี	ครู ชำนาญการพิเศษ	ศษ.ม บริหารการศึกษา
7	นายกฤษฎา ไชหาร	พี่เลี้ยงเด็กพิการ	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

3. ข้อมูลนักเรียน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านภูดิน

ชั้น	จำนวนนักเรียน		รวม
	ชาย	หญิง	
ชั้นอนุบาล 1	3	3	6
ชั้นอนุบาล 2	5	3	8
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	1	5	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	5	1	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	8	5	13
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	-	-	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	4	2	6

ชั้น	จำนวนนักเรียน		รวม
	ชาย	หญิง	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	9	6	15
รวมทั้งสิ้น	35	23	59

4. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนบ้านภูดิน ได้ตั้งเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมีปัญหาด้านการเรียนการสอนคือ ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ เนื่องจากนักเรียนบางส่วนที่อ่านหนังสือไม่คล่อง เขียนสะกดคำ การเขียนสื่อความหมายไม่ถูกต้องตามหลักการ ใช้ภาษาไทย อีกสาเหตุหนึ่งก็คือ ครูขาดสื่อ ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่จะให้นักเรียนใช้ฝึกทักษะทางโรงเรียนจึงได้จัดทำโครงการแก้ปัญหาโดยจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องใช้ในการสื่อสารเพราะถ้านักเรียนอ่านและเขียนได้ถูกต้องเขียนสื่อความหมายได้ให้คนอื่นเข้าใจก็จะส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนวิชาอื่น ได้เป็นอย่างดีทางผู้วิจัยจึงได้ทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเพราะการได้ฝึกบ่อยๆ ทำซ้ำๆ จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการเขียนได้ดียิ่งขึ้นส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ชนิดา เรืองวิเศษ (2550 : 78) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการสะกดคำยากโดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.67/84.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .76 หมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

หลังจากการเรียนด้วย แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ร้อยละ 76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 60 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 13.63 ส่วนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 33.82 สรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุกจิตร คงสุวรรณ (2550 : 96) ได้ศึกษาผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.56/89.16 นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 80.3 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 80.3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัมพวรรณ โคนโตสี (2550 : 114-115) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการสะกดคำ กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการสะกดคำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01เท่ากับ 13.678 คิดเป็นร้อยละ 42.23 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.22 คิดเป็นร้อยละ 77.41

วิทยา คำนุ่น (2553 : 129-130) ได้ศึกษาผลการพัฒนาการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ พบว่าการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 95.71/85.00 ซึ่งเป็นเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียนโดยการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6742 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 67.42 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึง

พอใจต่อการเรียนรู้ด้วยการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เรืองยศ ศิริเสาร (2553 : 89) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านและการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 86.13 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 84.37 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (80/80) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สุภาพร คำนุ่น (2555 : 112) ได้ศึกษาการพัฒนาการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าประสิทธิภาพ 81.88/83.96 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเท่ากับ 0.7500 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 75.00 นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดซึ่งอยู่ในระดับมาก

กัลยา โภธราม (2555 : 80-81) ได้วิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 96.11/95.00 สูงกว่าเกณฑ์ตั้งไว้ 80/80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วย แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.6400 นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

บุญสงค์ โสภากาล (2555 : 83) ได้ศึกษาพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่ามีประสิทธิภาพ 88,82/83.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.724 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 72.40 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ธนกฤต มะธุเสน (2556 : 110) ได้ศึกษาพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำมาตรงตามมาตรฐานตัวสะกดโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่ามีประสิทธิภาพ 91,89/88.12 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

อาห์เหม็ด (Ahmed, 2007 : 3032-B) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักษรวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยใช้ออกแบบ แบบทดสอบการรู้จักการสะกดคำเบื้องต้นและนำไปทดสอบเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คนแบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มีความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผน คือการถอดรหัส หน่วยเสียงอย่างเดี่ยว ความรู้เรื่องกฎทางอักษรวิธีอย่างเดี่ยวและการรวบรวมถอดรหัสหน่วยเสียงกับความรูเรื่องกฎทางอักษรวิธีเข้าอยู่ในคำคำเดี่ยว ผลการศึกษาพบว่ามีแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนในแบบแผนการสะกดคำทั้งสามแบบแผนในทั้ง 4 ระดับชั้นเรียน การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่มตัวอย่างอิสระสองกลุ่มและผลปรากฏว่ามีแนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกันและมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่างชั้นปีที่ 2 กับ 5 ระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบแผนการสะกดคำอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตามอักษรวิธีอย่างเดี่ยว และระหว่างแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสอย่างเดี่ยว + แบบแผนการสะกดคำตามอักษรวิธี จากแบบแผนการสะกดคำทั้ง 3 แบบ แบบแผนที่เหมาะสมแล้วนั้นคำที่ต้องการความรู้เรื่องกฎของ

อักษรวิธีเป็นวิธีที่ยากที่สุด เนื่องจากมีการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำและหน่วยเสียงอยู่ด้วย ทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้นมีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

เซ็กซ์ตัน (Sexton, 2005 : 1258) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจผลของการอ่านที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือในการอ่านของนักเรียนระดับเกรด 7 ในกรณีศึกษาครั้งนี้มีนักเรียนระดับเกรด 7 ทั้งหมด 5 คน ที่สมัครเข้ามา โดยนักเรียนทั้ง 5 คน ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันและถูกสังเกตในขณะที่พวกเขาทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การอภิปรายกลุ่ม ทำกิจกรรมกลุ่ม การสร้างแผนภูมิกราฟิก การพิจารณาแบบทดสอบและการทำแบบทดสอบและคุณภาพของการสร้างแผนภูมิกราฟิกและชิ้นงานของนักเรียนที่ได้แบบทดสอบทั้งสองนั้นได้ทดสอบเมื่อสอนจบในแต่ละหน่วย และอีกฉบับเป็นแบบฝึกทักษะในแต่ละหน่วยการศึกษาทั้งนี้ใช้เวลา 6 สัปดาห์ เมื่อครบ 6 สัปดาห์ก็นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าการตอบสนองด้านการอ่านและเปรียบเทียบความก้าวหน้าการตอบสนองด้านการอ่านของนักเรียนแต่ละคน

แรนดัล (Randall, 2004 : 4301-A) ได้วิจัยเพื่อทำการเปรียบเทียบกันระหว่างการสอนแบบควบคุมกับการสอนแบบการฝึกฝน การวิจัยนี้เพื่อแยกแยะผลกระทบต่อการเรียนรู้การอ่าน การอ่านในโรงเรียนในเมืองจำนวน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์ การสังเกตการสอนในห้องเรียนโดยตรงของเกรด 2 และเกรด 4 การเขียนบันทึกเพื่อทำความเข้าใจให้ดีกว่าการใช้กลยุทธ์ และเทคนิคในการสอน อย่างไรก็ตามจุดประสงค์ของการวิจัย เลือกโรงเรียน 2 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนมีจำนวนประชากรเท่ากันจากการทดลองแสดงให้เห็นว่าเทคนิคและกลยุทธ์ที่หลากหลายมีผลกระทบต่อคะแนนการอ่านข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือการจัดการเรียนการสอนอ่านควรใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย

ฮากันสัน (Hakanson, 2001 : 1 ; อ้างถึงในดารณี โพธิ์ไทร, 2553 : 47) ได้ศึกษาผลของการเขียนสะกดคำ ในบริบทที่มีต่อนักเรียน 17 คน ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความสามารถสะกดคำจากต่ำไปถึงสูงใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ไม่มีการสอนสะกดคำโดยตรง แบบทดสอบก่อนสอนและหลังสอนใช้เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการสะกดคำทั่วไปของนักเรียนนอกเวลาสอน ผลของการสอบก่อนสอนและหลังสอน แสดงให้เห็นว่าการฝึกสะกดคำในบริบทไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวมการฝึกสะกดคำโดยแยกเดี่ยวออกมา พบด้วยว่าทางสถิติเท่าผลของการฝึกสะกดคำในบริบท ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่า การฝึกสะกดคำในบริบทการเขียนของเราเองมีผลต่อความรู้ทางการสะกดคำ

โดยรวมมากกว่าการฝึกสะกดคำที่แยกออกมาเดี่ยว ๆ ถึงแม้ทั้งสองกลยุทธ์นั้นจะปรับปรุงความรู้ทางการสะกดคำโดยทั่วไปให้ดีขึ้นก็ตาม

บูชาร์ด (Bouchard, 2002 : 541-A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากความผิดพลาดในการอ่านกับการสะกดคำแม้ว่าเขามีความพยายามอย่างมากระหว่างการอ่านและการสะกดคำ แต่การปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะยังแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่อง คำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์พบว่า การปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนคือการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ามีผลของรายงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่อง คำของนักเรียน ความผิดพลาดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไป พบว่า ความผิดพลาดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวิธีที่เหมือนกันทุกงานในที่สุดจากการศึกษา การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำ และความรู้เรื่องคำของทักษะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครูพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติงานจริงของนักเรียนในผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำ แต่ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจในการสอน

เพียร์ส (Pierce, 2003 : 1967 - A) ได้ศึกษาประเด็นใหญ่ที่ได้คารมกันต่อไป มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดขอบเขตที่การเขียนทุกวันในชั้นอนุบาลมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการสะกดคำและการอ่านที่ประคิมฐ์ขึ้นมา ครูจำนวน 5 คนทำเป็นตัวอย่างการอ่านและการเขียนให้กับเด็กอนุบาลจำนวน 78 คนที่เขียนทุกวันเป็นเวลา 20 สัปดาห์ เด็กกลุ่มทดลองมี 51 คน กลุ่มควบคุมมี 27 คนซึ่งได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยเมื่อจบชั้นอนุบาล 8 กลุ่มทดลองร้อยละ 82.35%อ่านหนังสือได้ในขณะที่กลุ่มควบคุมเพียง 48.15% อ่านหนังสือได้ การศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่า ตัวนักเรียนชั้นอนุบาลได้รับการส่งเสริมให้เขียนทุกวันและใช้การอ่านสะกดคำที่ประคิมฐ์ขึ้นจะมีความจำเป็นไปได้มากขึ้นที่นักเรียนจะเข้าสู่การอ่านในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้

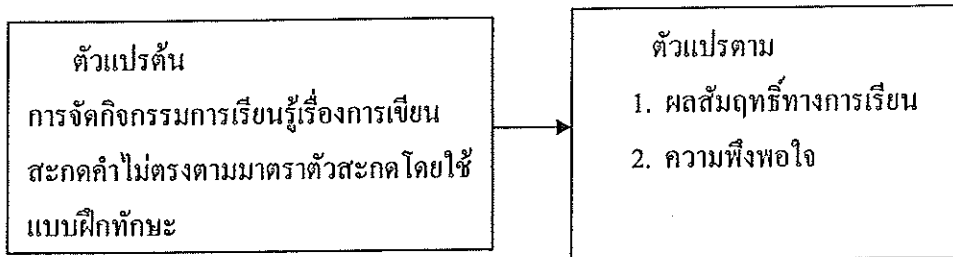
ดูบอยส์, อีริกสัน (Dubois, Erickson และ Jacobs, (2007 : 70) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านสะกดคำ ซึ่งมีผลต่อการเขียนงาน ของนักเรียนระดับเกรด 1 และเกรด 3 จากโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐจำนวน 2 โรง ซึ่งอยู่กลางเมืองอิลลินอยซ์ ผู้ศึกษาได้เสนอวิธีการแก้ปัญหา 3 วิธีคือการเขียนสะกดคำ โดยครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ การสอนเฉพาะคำที่ใช้บ่อยในเนื้อหา การเรียนโดยใช้เทคนิคด้วยตัวเอง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของการเขียนคำและ The Richaral gentry ในการพัฒนาการอ่านสะกดคำ แบบสอบถาม

การเรียนรู้เทคนิคส่วนตัว หลังการวิจัยพบว่าหลังจากการเรียนรู้ด้วยวิธีการในการแก้ปัญหาแล้ว นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสะกดคำมากขึ้นนักเรียนสามารถพัฒนางานเขียนจากการอ่านสะกดคำได้ดีขึ้นและนักเรียนสามารถเขียนได้คล่องขึ้นจากการเขียนงาน โดยการทำแบบทดสอบและจากการประเมินแบบสอบถาม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นเป็นการพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ได้เปลี่ยนวิธีการเรียนของนักเรียนช่วยให้การเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินไม่เกิดความเบื่อหน่ายแบบฝึกทักษะจึงเป็นเทคนิคการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีผลต่อการพัฒนาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นสามารถนำมาใช้ได้เกือบทุกวิชาและทุกระดับชั้น ถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ที่สมควรนำมาเป็นสื่อเพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภูผินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนสะกดคำที่สะกด ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดของนักเรียนให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นวิธีการพัฒนาการเขียนให้แก่ผู้เรียนที่ดีที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีปัญหาในการเขียนสะกดคำอยู่มากซึ่งพบได้จากการตรวจแบบฝึกหัด การเขียนตามคำบอกและจากผลการสอนตามรายจุดประสงค์ ปัญหาที่จึงควรได้รับการแก้ไข สาเหตุจากปัญหาดังกล่าวอาจเนื่องมาจากนักเรียนเรียนคำโดยไม่เข้าใจหลักการสะกดคำ ไม่เข้าใจความหมายของคำ ขาดการฝึกทักษะ ครูไม่มีแบบฝึก หรือขาดการฝึกฝนสม่ำเสมอ เพราะการเขียนสะกดคำเป็นทักษะทางภาษาต้องฝึกฝนสม่ำเสมอจึงจะเกิดการเรียนรู้จำได้และนำไปใช้อย่างถูกต้อง โดยใช้กรอบแนวคิด ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY